

ממתק לשבת

פרשת השבוע: יתרו תשע"ט

חומש: שמות

'מכרז' לקבלת התורה!

מה המיוחד בעם ישראל שזכה למתן תורה? מדוע שאר האומות לא קבלו תורה? במדרש [איכה רבה פרשה ג] מובא תאור מעורר מחשבה בו מתואר כיצד אלוקים הולך ומציע את התורה לאומות העולם, בתחילה פונה הוא לעשו, מתעניין עשו מה כתוב בתורה ואלוקים עונה: 'לא תרצח' והם עונים שזה לא מתאים להם. פונה לבני ישמעאל וגם הם שואלים מה כתוב בה ואלוקים עונה 'לא תגנוב' (שמות כ יג), וגם הם עונים שגניבה זו מסורת משפחתית אצלם ולכן הם דוחים את ההצעה. הציע אלוקים לעמונים ומואבים את התורה ואף הם סרבו לקבלה בגלל האיסור של 'לא תנאף' (שמות כ יג) עד שנגש אלוקים לישראל והציע לנו את התורה ולא שאלנו מה כתוב בה אלא אמרנו 'נעשה ונשמע' [שמות כד]. מה פשר מדרש זה וכי באמת היתה כוונה לאפשר 'מכרז' חופשי למתן התורה לכל החפץ בכך? וכי אם ישמעאל ומואב היו עונים כן להצעה האם היו מקבלים את התורה? וכי אם ישראל היו שואלים 'מה כתוב בה?' לא היינו מקבלים את התורה? נראה שאלוקים רצה לגלות לנו שיש תנאי סף לקבלת התורה. יש צורך עקרוני במידת הענוה, בהתבטלות, בלדעת לומר 'נעשה' ואח"כ 'נשמע'. האדם או האומה שחושבים שהתורה צריכה להתאים לנטיותיהם ושאיפותיהם ורצונותיהם – לא ראויים לקבל את התורה. פשוט וברור שרק עם ישראל אשר בטבעו הפנימי הם בעלי ענוה: 'כי אתם המעט מְלֵהָעַמִּים' [דברים פרק ז] ובמדרש: 'בזכות שאתם ממעטין את עצמכם לפני לפיכך אני אוהב אתכם' [תנחומא פרשת עקב] הם ראויים לתורה. התורה מיועדת לעם ישראל עוד טרם נברא העולם, עוד טרם שהתפתח עם ישראל מהאבות והאמהות הקדושים, עוד טרם שנוצר בגלות מצריים ונהיה לעם, התוכנית האלוהית היתה כבר ידועה מראש שעם ישראל יקבלו את התורה. עם ישראל נבראו כמתאימים מושלמים לקבל תורה ולקיימה ורק אנחנו יכולים לחיות מציאות של 'נעשה ונשמע'.

הרב גבי קדוש

רבנות מועצה אזורית
בני שמעון

